

36

ਆਈਐਲਆਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

2015 (1)

**ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ ਜੇ.****ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ****ਬਨਾਮ****ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਉੱਤਰਦਾਤਾ****2011 ਦਾ CWP ਨੰ. 3124****ਮਾਰਚ 10, 2014**

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - ਅਨੁਛੇਦ 226 - ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੀ ਸੋਧ - ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲੇਚ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ 31.8.1998 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨੇ 1.1.1986 ਤੋਂ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ 2011 ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ - ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 13 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਘਾਟ ਸੀ। ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਮੰਨਿਆ, ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ 12 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਦਿੱਤਾ - ਹੁਣ, ਨਿਪਟਾਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਠੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਵਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ - ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲੇਟਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਚਰਨ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, 2013(6) SLR 629, ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਕੁੱਟਮਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਮੁੱਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ। ਇੱਕ ਫਾਲਤੂ ਜਾਂ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁੱਦਾ/ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਚਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਕੋਰੜ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 14, ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਭ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੁਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਚੌਕਸ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਹੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ

'ਤੇ। ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

37

(ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, ਜੇ.)

ਭਾਰਤ ਦੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੋਈ ਸਖਤ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਹਤ, ਜੋ ਕੁਝ ਵਾਪਰਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫਾਲਤੂ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੇਰੀ ਅਤੇ laches ਦੇ ਕਾਰਨ.

(ਪੈਰਾ ੬)

ਸ਼ਰਵਨ ਸਹਿਗਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ^ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਮੋਨਿਕਾ ਛਿੱਬਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ।

### ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ ਜੇ.

(1) ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਕਿ 31.8.1998 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1.1.1986 ਤੋਂ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ, 8/16 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਹਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ 13 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਕਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(3) ਅਸਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ **ਯੂਪੀ ਜਲ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਐਲ) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ**। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 58 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁਝ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਨੇ ਸਮਾਨ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ **ਰੂਪ ਡਾਇਮੰਡਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ**

(1) (2006) 11 SCC 464

(2) (1989) 2 SCC 356

*ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ; ਦਾ ਰਾਜ*

---

(1) (2006) 11 SCC 464  
(2) (1989) 2 SCC 356

ਕਰਨਾਟਕ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਐਮ. ਕੋਟਰੈਯਾ(3) ; ਜਗਦੀਸ਼ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (4) ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਤਰੁਣ ਕੇ. ਰਾਏ (5) ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਚ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਖਤਿਆਰੀ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"5. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੁਚੇਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਉੱਠੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਕਰਮੀਕ, (2005) ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ) 13 SCC 300. ਕੀ ਉਹ ਸਮਾਨ ਰਾਹਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਾਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਲਾਭ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ, ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੱਖਣੀ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਅਦਾਲਤ?

6. ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਚਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਚਾਂ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਖਤਿਆਰੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਉਸਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਸੀ? ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜੋ 58 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਚਾਰਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਗਮ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਗਭਗ 9 ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 30.6.2005 ਤੋਂ 31.7.2005 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ। ਦੋ ਰਿੱਟ

(3) (1996) 6 SCC 267

(4) (1997) 6 SCC 538

(5) (2004) 1 SCC 347

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 39 (ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, ਜੇ.)

ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੋਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2001, 2002, 2003, 2004 ਅਤੇ 2005 ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ 2005 ਅਤੇ 2006 ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਗ ਪਏ। ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

XX XX XX

16. ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਗਮ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਬੋਝ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਗਮ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਢਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਵਧੇ ਹੋਏ ਲਾਭ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ। [ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ]

(4) **ਏਪੀ ਸਟੀਲ ਰੀ-ਰੋਲਿੰਗ ਮਿੱਲ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (6)** ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਹੀ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਯੂਪੀ ਜਲ ਨਿਗਮ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

"40. ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਲਾਭ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਸਮੇਤ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਾਗਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਲੰਮੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਅਖਤਿਆਰੀ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(6) (2007) 2 SCC 725

40

ਆਈਐਲਆਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

2015 (1)

(5) ਬਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (7) ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(6) ਉੱਤਰਾਚਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਚਰਨ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (8) ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਠੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਗੀਆਂ। ਇੱਕ ਫਾਲਤੂ ਜਾਂ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁੱਦਾ/ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਚਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਕੋਹੜ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 14, ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਭ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੁਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਚੌਕਸ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਹੀ ਮੌੜ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ। ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜੂਨੀਅਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਜਿਹੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦਖ਼ਲ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਹਤ, ਜੋ ਕੁਝ ਵਾਪਰਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫਾਲਤੂ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੇਰੀ ਅਤੇ laches ਦੇ ਕਾਰਨ. ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੌਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੁੱਖ ਭੋਗਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੋ ਰਿਪ ਵੈਨ ਵਿੰਕਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੌਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਰਾਮ ਵਿੱਚ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਝਟਕਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

“13. ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਐਡਹਾਕ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ

- (7) 2013(2) RSJ 18  
 (8) 2013(6) SLR 629

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 41 (ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, ਜੇ.)

ਰੈਗੂਲਰ ਤਰੱਕੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਜੂਨੀਅਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਕੰਨਾਂ 'ਤੇ ਜੂ ਨਹੀਂ ਸਰਕੀ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰੈਗੂਲਰ ਚੋਣ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਹ ਅਹੁਦਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2003 ਵਿੱਚ ਹੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਅੱਜ ਦੁਪਹਿਰੇ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਜੂਨੀਅਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ 15.11.1983 ਨੂੰ ਐਡਹਾਕ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਸੀ. ਜੈਕਬ ਬਨਾਮ ਜੀਓਲੋਜੀ ਐਂਡ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2008) 10SCCH5 ਵਿੱਚ, ਚੇ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

“ਰਾਹਤ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ, ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਜੋ ਫਾਲਤੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਕੱਲੇ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਧੂਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਬੰਧਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ, ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਵਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਜਾਂ ਮਰੇ ਹੋਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ”

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

14. ਜੂਨੀਅਰ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮ ਕੇ ਸਰਕਾਰ, (2010) 2 ਐਸਸੀਸੀ 59 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀ. ਜੈਕਬ (ਸੁਪੈਰਾ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ "ਬਾਸੀ" ਜਾਂ "ਮ੍ਰਿਤਾ" ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ/ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ "ਮੁਰਦਾ" ਮੁੱਦੇ ਜਾਂ ਸਮਾਂ-ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਵੇਂ

ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਜਾਂ ਦੇਰੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

42

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

2015 (1)

ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਲਈ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ, ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਵਧਾਏਗਾ, ਜਾਂ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਏਗਾ।

15. ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਕ੍ਰਿਸਟਲ ਵਾਂਗ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਿਸੇ ਫਾਲਤੂ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਮੁਰਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਕਾਰਨ ਫੀਨਿਕਸ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਉੱਠ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਕਰਨਾਟਕ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਮਟਿਡ, ਇਸਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਥੰਗੱਪਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2006) 4SCC322 ਦੁਆਰਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲਗਭਗ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁੱਪ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

16. ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਿਆਰੀਮੋਹਨ ਸਮੰਤਰਾਏ, (1977) 3 SCC 396 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਨਾ ਦੇਰੀ ਦੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਪਟਨਾਇਕ, (1976) 3 SCC 579 ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

17. ਭਾਰਤ ਸੰਚਾਰ ਨਿਗਮ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਘਨਸ਼ਿਆਮ ਦਾਸ (2) ਅਤੇ ਹੋਰ, (2011)4 SCC 374 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਚ ਨੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, (1977)6SCC538 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ। ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੌਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 1997 ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 7.7.1992 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ।

18. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਟੀ. N. ਬਨਾਮ ਸੇਸ਼ਾਚਲਮ, (2007) 10 SCC 137, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਸੇਵਾ ਲਾਭ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਚਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ: -

“... ਇਕੱਲੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗੀ।  
ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਲੇਚ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ ਹੈ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 43 (ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, ਜੇ.)

ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕੁੱਟਮਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 14, ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੁਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਚੌਕਸ ਹਨ।”

19. ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਉਲਝਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਪਰ ਉਕਤ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਗੁਲਾਮ ਰਸੂਲ ਲੋਨ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2009) 15 ਐਸਸੀਸੀ 321 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

20. ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲ ਬਨਾਮ ਪਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ , (2007) 9 ਐਸਸੀਸੀ 278 ਵਿੱਚ , ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਚਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ ਵਜੋਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

21. ਪੀ.ਐਸ. ਸਦਾਸਿਵਾਸਵੇ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ, (1975) 1 ਐਸਸੀਸੀ 152 ਵਿੱਚ ਦੋ- ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ , ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ, ਪਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਇੱਕ ਸਹੀ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਅਭਿਆਸ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਲਈ ਇਸ ਤੱਕ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ

ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਫਾਲਤੂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

22. ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨਲ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੜਬੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਟਲ ਪੌਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੀ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ, ਇੱਕ ਗਰਭਵਤੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਰਿਪ ਵੈਨ ਵਿੰਕਲ ਵਾਂਗ ਸੌਣਾ ਚੁਣਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਰਾਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਉੱਠਿਆ, ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਗਿਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਸੌਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੁੱਖ ਭੋਗਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੂਨੀਅਰ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸੀਨੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਚਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸਾਰੇ ਨਿਪਟਾਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨਲ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਫਾਲਤੂ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਾਧਵ ਸਿੰਘ ਤੜਗੀ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਹੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਕਿਸੇ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਰੁਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਹਨ। ਸੀਮਾ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਪਰ ਤਰੱਕੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨਵੀਂ ਲੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ”

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

7. 2014 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1941 [SLP (C) ਨੰ. 2013 ਦਾ 15530— ਚੇਨਈ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 45 (ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, ਜੇ.)

**ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਟੀਟੀ ਮੁਰਲੀ ਬਾਬੂ**, 10.2.2014 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ:

8. 3. ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਦੇਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ। *ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਬਲਵੰਤ ਰੈਗੂਲਰ ਮੋਟਰ ਸਰਵਿਸ-ਵਾਈਸ, ਅਮਰਾਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏਆਈਆਰ 1969 ਐਸਸੀ 329* ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕਿ *ਲਿੰਡਸੇ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੋਸਪਰ ਆਰਮਸਟ੍ਰਾਂਗ ਹਰਡ, ਅਬਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸਰ ਬਾਰਨਸ ਪੀਕੋਕ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੇਅਰਵਾਲ, ਅਤੇ ਜੌਨ ਕੈਂਪ, (1874) 5 ਪੀਸੀ 221*, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“ਹੁਣ ਇਕੁਇਟੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਲਾਚਾਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕੋਈ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਦੇਣਾ ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੁਆਰਾ, ਉਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਅਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।, ਫਿਰ ਵੀ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਓ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਾਅ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਪਰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਰਾਹਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਦਲੀਲ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਿਰਫ਼ ਦੇਰੀ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਦੇਰੀ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਬਚਾਅ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾਲ ਅਜ਼ਮਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਹਾਲਾਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਦੇਰੀ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਅਤੇ ਅੰਤਰਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਜਾਂ ਸੰਤੁਲਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਾਅ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।”

14. *ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਇਰਬੰਬਰ, (1995) 4 SCC 683* ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।, ਜੇਕਰ ਅਖਤਿਆਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਅਭਿਆਸ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ, ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਗੈਰ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਹਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅਖਤਿਆਰੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਗੰਦੇ ਹੱਥਾਂ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਆਚਰਣ ਨਾਲ ਇਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ।

15. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਐਮ. ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਨੰਦਲਾਲ ਜੈਸਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ ਆਦਿ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1987 ਐਸ.ਸੀ. 251, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿੱਲੋ ਅਤੇ ਸੁਸਤ ਜਾਂ ਸੁਸਤ ਅਤੇ ਸੁਸਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਦੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਚਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੇਰੀ ਵਾਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਅਸੁਵਿਧਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

16. ਇਸ ਲਈ, ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਚਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨਾ ਇਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ, ਆਪਣੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਦੇਰੀ ਵਾਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੂਚੀਆਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਦੇਰੀ ਇਕੁਇਟੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਠੀਆਂ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਪਰ ਬਹੁਤੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਖੜਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸਿਰਫ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੇਰੀ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੀ ਅਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਅਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ- ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾਕਾਰ ਜਿਸ ਕੋਲ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ  
(ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, ਜੇ.)

47

ਮੂਲ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਿਆ, ਅਰਥਾਤ, "ਢਿੱਲ ਕਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਚੋਰ ਹੈ" ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੌਣ ਅਤੇ ਫੀਨਿਕਸ ਵਾਂਗ ਉੱਠਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿਸ ਨੂੰ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਵੱਡੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਏ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹ ਹੋ ਕੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੂਰੀ ਅਵੇਸਲਾ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਖਰਾਬ ਸਿਹਤ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਣਜਾਣ ਰਹਿਣਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਘਸੀਟ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਅੰਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਉਦਾਸੀਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ- ਜੋ 'ਕੁੰਭਕਰਨ' ਜਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ 'ਰਿਪ ਵੈਨ ਵਿੰਕਲ' ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਉਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

(8) ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਲਗਭਗ 13 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ 12 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਚਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(9) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 1989 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਹ ਇਸਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ

ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

48

ਆਈਐਲਆਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

2015 (1)

(10) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪੀ. ਐਸ. ਬਾਜਵਾ

ਰਾਜੀਵ ਨਰਾਇਣ ਰੈਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ.

ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਜਵਾਬਦੇਹ

2012 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 7235

ਅਗਸਤ 14, 2013

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950-ਆਰਟ. 226 - ਮੁਅੱਤਲੀ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕਲਰਕ ਨੂੰ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਦਫਤਰ ਆਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ - ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਕਠੋਰ ਸਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੁਬਾਰਾ ਸਮਾਂ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਡੱਡੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦਾ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਿਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੁਰਰਾਓ ਜਾਂ ਅਪੈਰਾਥ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਚਾਰਜ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਸੀ - ਚਾਰਜ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੇਸ ਰਿਮਾਂਡ - ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਨਾਲ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਇਕੋ ਇਕ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਸੇਵਨ ਡਿਊਟੀ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਨਹੀਂ, ਦਫਤਰ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸੇਵਾ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੁਰਰਾਓ ਜਾਂ ਅਪੈਰਾਥ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ

**ਡਿਸਕਲੇਮਰ**— ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ